

TENDRE HOMENATGE A LES MARGARITES ANÒNIMES

Ester Vendrell

La canción de Margarita. Companyia Senza Tempo. Guió i direcció escènica: Inés Boza. Creació i interpretació: Sarah Anglada, Alba Barral, Anna Briansó, Viviane de Moraes, Nel·lo Nebot, Mercedes Recacha. Col·laboració en la dramaturgia: Pablo Ley. Ajudant de coreografia: Emili Gutiérrez. Espai escènic: Inés Boza, Lali Canosa. Vestuari: Míriam Compte. Disseny d'il·luminació: Quico Gutiérrez. Música: Arvo Part, Banda Iónica, Evanthia Reboutsika. Mercat de les Flors, 20 de juliol. Festival Grec de Barcelona.

Senza Tempo és una de les companyies sorgides a l'inici dels anys noranta que juntament amb Sol Picó estan aconseguint en els darrers anys fer un gran salt qualitatiu, alhora que una evolució, del seu treball cap a públics majoritaris amb la consegüent accessibilitat del seu treball, perdent de vegades ingredients inicials molt personals. No és casual, doncs, que en dos dies consecutius dues propostes principals del Festival Grec de Barcelona hagin estat dues companyies de dansa ocupant el Mercat de les Flors i l'escenari del Grec respectivament.

La canción de Margarita, de Senza Tempo, respon en els seus plantejaments a una nova dimensió i format de companyia, tant en la seva forma (espectacle de gran format per a sis intèrprets) com en el contingut. Amb un treball creatiu signat per tot un equip de gran qualitat, però dirigit essencialment per Inés Bozza (i aquí la consegüent pèrdua dels ingredients que aportava Carles Mallo), Senza Tempo ha volgut en aquest doble salt mortal ampliar la seva projecció artística a un públic més ampli, per no perdre l'oportunitat d'or de creixement.

En aquesta tasca tan ambiciosa hi ha aspectes que han funcionat i d'altres que s'han quedat diluïts pel camí.

Un dels aspectes rellevants de la nova aproximació ha estat la temàtica escollida: les dones i la memòria de la Guerra Civil Espanyola. Un tema delicat en unes dates en què s'arriben als setanta anys de l'inici del sagnant conflicte i que obliguen a una recuperació de la memòria per a una normalització de l'evolució de la societat democràtica.

Però precisament per la «delicadesa» del tema, Senza Tempo ha preferit passar de puntetes per una lectura política per enfocar el tractament des d'una perspectiva de la vivència personal exposada a través de la memòria d'unes àvies que en la intimitat han transmès les seves vivències a les nètes, i entre la resignació, el silenci i l'oblit han aconseguit en l'actualitat ser unes àvies dòcils i felices. I aquest estat final d'equilibri i benestar és el to que desprèn l'espectacle més enllà d'estancar-se en la tragèdia, l'horror o una reivindicació política.

Aquest passar de «puntetes» també es pot percebre en tot el plantejament creatiu. Una dualitat entre forma i contingut, i on finalment per sobre dels aspectes narratiu i dramàtic Senza Tempo sempre aposta per l'aspecte poètic. Una poesia conformada pels jocs i les seduccions visuals fruit d'associació d'idees i vivències, així com els jocs sensorials dels *collages* musicals que finalment acaben envaint la contundència ideològica. El resultat final és un teatre visual, sensorial, que per aquesta vegada la perspectiva de la feminitat inicial ha decantat la balança cap a l'abisme de certa «cursileria», molt en contradicció amb el tema proposat, provocat de vegades per l'efectisme de les imatges familiars tendres i nostàlgiques, els moviments dansats lírics i envoltants i un lirisme musical exagerat, que han acabat prenent més força expressiva que les intencions dels intèrprets.

Tot l'espectacle es desenvolupa des d'un principi de dualitat: una posada en escena austera però preciosista que combina el blanc i negre de les imatges d'època projectades amb el color càlid del vestuari i llums; i una juxtaposició d'escenes on s'alterna el fet narratiu i vivencial (àvies) amb l'acció coreogràfica coral o els solos de cada ballarina, per plasmar frustracions, desitjos o pors universals. Un viatge entre els elements de la dansa teatre (quan es vol narrar, personalitzar vivències i accions precises com afusellaments, morts i que inclouen crits, rialles i gestualitats quotidianes, reconeixibles del segell de Senza Tempo) amb una signatura coreogràfica abstracta, que per nova i aliena a la companyia dilueix la intenció comunicativa i l'allunya de treballs anteriors tot apropant-la a propostes més convencionals. Sense anar més lluny, el primer quadre coreogràfic on un sextet d'intèrprets agenollades i amb mantell negre sobre el cap atenen una missa pels difunts, en un minimalisme coreogràfic atractiu però que se situa a les antípodes dels mecanismes comunicatius de Senza Tempo.

L'espectacle és un navegar continu entre les emocions i les dures vivències de persones amb noms i cognoms i el sentiment universal compartit (cal destacar el terrible relat explicat per Anna Briansó sobre l'àvia que va caminar dia i nit, de presó en presó, per trobar el seu estimat, i en arribar al destí, feia hores que havia estat executat. Amb una resignació total, l'àvia es posa el vestit negre del dol).

Defugint linealitats, l'espectacle transita temporalment entre l'inici i la cruesa del desenvolupament de la guerra, el sentiment de pèrdua i resignació, el silenci i l'acceptació del dolor; i una felicitat final compartida pel fet d'haver pogut expressar i treure el secret i el silenci imposats.

Amb tot, *La cançió de Margarita* mostra un nivell i un rigor de professionalitat molt encomiables, tant per part de cada un dels intèrprets com dels responsables de la posada en escena: il·luminadors, escenògrafs, responsables del treball musical, etc.

En aquest sentit, l'espectacle s'enllaça amb la proposta *Lazurd*, també dirigida amb predomini de les idees d'Inés Boza, i s'allunya d'espectacles més surrealistes on l'humor, l'absurd i la quotidianitat espontanis són els elements dominants, com en *El jardí inexistent*, ideats per Carles Mallol.